

	Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни Аграрне і земельне право			
		Статус дисципліни Цикл професійної підготовки нормативний компонент			
Галузь знань	08 Право				
Спеціальність	081 Право				
Освітня програма	Право				
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)				
Форма навчання	Денна/заочна				
Курс	2				
Семестр	4				
Обсяг дисципліни	Кредити	4	Години	120	
	Лекційні			20/6	
	Практичні/семінарські			34/2	
	Лабораторні				
	Самостійна робота			66/112	
Семестровий контроль	Екзамен				
Викладач	<i>Чернік Світлана Дмитрівна, к.і.н., доцент кафедри права та правоохоронної діяльності, доцент</i>				
Контактна інформація	<i>s.d.chernik@cuspu.edu.ua</i>				
Кафедра	<i>кафедра права та правоохоронної діяльності</i>				
Факультет	<i>Історії, бізнес-освіти та права</i>				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<p><i>Аграрне і земельне право входить до складу основних навчальних курсів, які є невід'ємною частиною і необхідним елементом вищої юридичної освіти. В межах цієї навчальної дисципліни вивчаються теоретичні й практичні питання земельного та аграрного права як окремих галузей права. Зокрема, предмет і метод аграрного і земельного права, система аграрного і земельного права, об'єкти та принципи правового регулювання, зміст аграрних і земельних правовідносин, юридична відповідальність за правопорушення аграрного і земельного законодавства, правовий статус суб'єктів аграрного господарювання, форми власності на землю і форми землекористування; вимоги чинного законодавства щодо раціонального використання та охорони земель, склад та категорії земель тощо. Вивчення навчальної дисципліни «Аграрне і земельне право» базується на основі нормативних актів, наукових і навчальних джерел, які становлять предмет аграрного і земельного права.</i></p>				
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	<p><i>Метою курсу є формування цілісного, системного уявлення про актуальні теоретичні проблеми земельного та аграрного права, їх взаємозв'язку з теоретичними і практичними проблемами в рамках інших галузей права (цивільне право, адміністративне право тощо), а також здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у аграрному та земельному праві або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та</i></p>				

<p>Компетентності</p>	<p><i>невизначеністю умов.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК); -знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-3); -здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК-11); -здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій (ЗК-13); -прагнення до збереження навколишнього середовища (ЗК-15); -повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (ФК-3); - здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (ФК-12).
<p>Програмні результати (Чому можна навчитися)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (ПРН-3); - демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права (ПРН-19); - застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки (ПРН-21); - готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях (ПРН-22); - надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН-23).
<p>Зміст дисципліни</p>	<p><i>Розділ 1. Аграрне право. _Тема 1. Загальні положення аграрного права. Тема 2. Державне регулювання сільського господарства в Україні. Тема 3. Організаційно-правові форми суб'єктів аграрного господарства. Тема 4. Правове регулювання виробничо-господарської діяльності аграрних товаровиробників. Тема 5. Правове регулювання здійснення окремих видів сільськогосподарської діяльності. Тема 6. Правове регулювання використання природних ресурсів у сільському господарстві. Тема 7. Договірні відносини в сільському господарстві. Тема 8. Юридична відповідальність за порушення аграрного законодавства.</i></p> <p><i>Розділ 2. Земельне право. _Тема 9. Предмет, метод, принципи, система та джерела земельного права. Тема 10. Право власності на землю. Тема 10. Право власності на землю. Тема 11. Право користування землею. Тема 12. Обмеження</i></p>

	<p>прав на землю. Тема 13. Набуття і реалізація прав на землю. Тема 14. Управління в галузі земельних відносин. Тема 15. Склад та категорії земель України. Тема 16. Правове регулювання плати за землю. Тема 17. Охорона земель. Тема 18. Юридична відповідальність за порушення земельного законодавства.</p>
<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p>Критеріями оцінки є: усні відповіді: повнота розкриття питання; логіка викладання, культура мови; емоційність та переконаність; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; охайність оформлення письмової роботи. Максимальний бал за виступ з питань певної теми модуля на семінарському занятті – 4 бали. До 2-х балів ставиться студентові, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми модуля, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань. Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів. За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі - роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до 5 балів.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>-обов'язкове відвідування навчальних занять; -активність студента під час семінарських занять; -своєчасне виконання завдань самостійної роботи; -відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені на консультаціях. Не допустимо: - пропуск занять без поважних причин; - запізнення на заняття; - користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до правових джерел); - порушення правил академічної доброчесності.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Онлайн-ресурси: - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: URL: http://www.nbuv.gov.ua - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua - Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib - Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського URL: http://library.kr.ua/. - Наукова бібліотека Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка URL: http://www.kspu.kr.ua/ua/pro-biblioteku/novynu. - Сайт Верховної Ради України (законодавство). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main - Сайт журналу «Право України». URL: http://pravoua.com.ua/ http://www.ligazakon.ua/</p>

- Українська правнича фундація. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/REF0010079>

Матеріально-технічне забезпечення

Аудиторії корпусу № 1 ЦДПУ ім. В.Винниченка, мультимедійне обладнання або ноутбук, смартфони, презентаційні матеріали до курсу, навчальна та наукова література.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами)
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Водний кодекс України від 6 червня 1995р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80>.
3. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
5. Кримінальний кодекс України від 1 вересня 2001р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
6. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
7. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1264-12>.
8. Про правовий режим територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27 лютого 1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/791%D0%B0-12>.
9. Про природно-заповідний фонд: Закон України від 16 червня 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2456-12>.
10. Про пестициди та агрохімікати: Закон України від 2 березня 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-%D0%B2%D1%80>.
11. Про зону надзвичайної екологічної ситуації: Закон України від 13.07.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1908-14>.
12. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22. 02. 2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1478-14>.
13. Про охорону земель: Закон України від 19. 06. 2003р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/962-15>.
14. Про безпечність та якість харчових продуктів : Закон України від 23 грудня 1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80>.
15. Про охорону земель : Закон України від 19 червня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/962-15>.
16. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24 червня 2004 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>.
17. Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001-2004 років: Закон України від 18 січня 2001 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2238-14>.
18. Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві: Закон України від 17 жовтня 1990 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-12>.

19. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1087-15>.

20. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10 квітня 1992 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2265-12>.

21. Про кредитні спілки: Закон України від 20 грудня 2001 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>.

22. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14 лютого 1992 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-12>.

23. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17 липня 1997 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469/97-%D0%B2%D1%80>.

24. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/973-15>.

25. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15 травня 2003 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/742-15>.

26. Про оренду землі: Закон України від 6 жовтня 1998 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14>.

27. Про оцінку земель: Закон України від 11 грудня 2003 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1378-15>.

28. Про землеустрій: Закон України від 22 травня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.

29. Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19 червня 2003 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/963-15>.

Основна

1. Аграрне право : підручник / [В. М. Корнієнко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. А. М. Статівки ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., змін. Харків : Право, 2019. 411 с.

2. Аграрне право : підручник / [В. М. Корнієнко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. А. М. Статівки ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., змін.. Харків : Право, 2021. 416 с.

3. Аграрне право України : навч. посіб. / [Т. Є. Харитоновна та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонової, проф. І. І. Каракаша ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". Одеса : Юридична література, 2017. 434 с.

4. Аграрне право України. Практикум : навч. посіб. / [В. І. Горевий та ін.] ; Сум. держ. ун-т. Суми : Сум. держ. ун-т, 2015. 323 с.

5. Боднарчук О. Г.. Земельне право [Текст] : навч. посіб. / О. Г. Боднарчук, К. М. Васьківська, А. П. Гаврилішин ; Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021. 445 с.

6. Дуравкіна Н.І. Земельне право у схемах і таблицях : навч. посіб. / Н.І. Дуравкіна ; Харків. нац. ун-т внутр. справ, Сум. філ. Суми : Мрія , 2018.

7. Земельне право: підручник / [М. В. Шульга та ін.] ; за ред. проф. М.В.Шульги ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х. : Право, 2013. 519 с.

8. Земельне право України : навч. посіб. / [І. І. Каракаш та ін.] ; за ред. І.І. Каракаша і Т.Є. Харитонової ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад." Вид. 2-ге, перероб. і допов. Одеса : Юридична література, 2017. 585 с.

9. Оверковська Т. К. Аграрне право України : навч. посіб. у схемах / Оверковська Т. К. ; Вінниц. нац. аграр. ун-т. Вінниця :

Едельвейс і К, 2015. 186 с.

10. Сидор В.Д. Аграрне право України. Практикум : навч.-метод. посіб. для студентів вищ. юрид. навч. закл. / В. Д. Сидор ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад." Чернівці : Технодрук, 2014. 115 с.

11. Шуміло О. М. Земельне право України (у схемах) : навч. посіб.; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 287 с.

Допоміжна

1. Бондар О. Г. Публічне управління у сфері використання та охорони земель в Україні: актуальні проблеми правового та інституційного забезпечення. *Право України*. 2020. № 5. С. 43-62.

2. Гафурова О. В. Проблеми правового регулювання аграрних трудових відносин. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 272-275.

3. Долинська М. С. Принципи земельного права України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 1. С. 121-125.

4. Долинська М. Поняття сім'ї в аграрному праві. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Юридичні науки*. 2021. Т. 8, № 1. С. 110-116.

5. Дударенко В.В. Поняття аграрних холдингів як суб'єктів аграрних правовідносин. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 286-289.

6. Жмудінський В. П. Правові категорії суб'єктів аграрного права. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 1. С. 272-276.

7. Коваленко Т. О. Юридична природа майнового паю як об'єкта аграрних правовідносин. *Публічне право*. 2019. № 3. С. 140-149.

8. Кондратенко Д. Ю. Правове регулювання правовідносин у сфері обліку земель. *Право та інноваційне суспільство*. 2019. № 2. С. 100-105.

9. Кульчій І. М. Правові виклики державної аграрної політики України в умовах євроінтеграції. Проблеми законності. 2020. Вип. 149. С. 126-135.

10. Кустовська О. В., Гринчук А. Ю. Про проблеми продажу права оренди на землі сільськогосподарського призначення. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2017. № 2. С. 52-57.

11. Латишева В.В. Сільськогосподарські виробничі кооперативи як суб'єкти аграрних правовідносин. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Юридичні науки*. 2020. № 4(1). С. 66-72.

12. Літошенко О. Особливості земельної правосуб'єктності іноземних громадян, осіб без громадянства, іноземних юридичних осіб та іноземних держав. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 9. С. 107-110.

13. Михайловський О. М. Щодо проблем класифікації суб'єктів аграрного права. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 11(4). С. 4-7.

14. Мірошниченко А. М. Земельна ділянка як об'єкт права: абстракція чи реальність? *Право України*. 2020. № 5. С. 91-105.

15. Ніколов Д. П. Правові проблеми захисту володіння земельною ділянкою під об'єктом нерухомості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2022. Вип. 68. С. 67-74.

16. Петрикін І.В. Використання земель сільськогосподарського призначення в умовах відсутності ринку землі. *Продуктивність агропромислового виробництва*. 2017. № 29. С.123-125.
17. Сокол М. В. Земельна ділянка як об'єкт аграрних правовідносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2019. Вип. 59(2). С. 11-14.
18. Страпчук С. І. Особливості сталого розвитку аграрного сектору та його нормативно-правове забезпечення. *Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки*. 2021. № 2(1). С. 220-236.
19. Терьошкіна А. Д. Правове становище аграрної біржі України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 11(2). С. 37-40.
20. Туєва О. М. Сільський зелений туризм як категорія аграрного права. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки*. 2016. Вип. 4(1). С. 99-102.
21. Уркевич В. Ю. Право постійного користування земельною ділянкою: проблеми теорії та практики. *Право України*. 2020. № 5. С. 143-157.
22. Шульга М.В. Право спільної часткової власності на земельну ділянку в земельно-правовій доктрині України. *Право України*. 2020. № 5. С. 116-127.
30. Юрченко Е. Правова доля земельних ділянок, наданих особам на праві постійного користування для створення та ведення фермерського господарства. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 9. С. 99-103.